અય મુસ્લિમ બહન !

ક઼ુરઆન વ સુન્નત કી રોશની મેં
૫૦ નસીહતેં

લેખક : અબ્દુલ અઝીઝ બિન અબ્દુલ્લાહ
તરજુમા : અબુ તલ્હા

અય મુસ્લિમ બહન !

મુસ્લિમ કા મતલબ હોતા હૈ, અલ્લાહ કા ફરમાબરદાર (આજ્ઞાકારી) હોના. ઈસ્લામ મેં યહ ઝિમ્મેદારી મર્દ વ ઔરત દોનોં પર એક સમાન રુપ સે લાગૂ હૈ યા'ની ઈસમેં કોઈ જિન્સી (લૈંગિક) ભેદભાવ નહીં હૈ.

ઈસ કિતાબ મેં કુરઆન વ સહીહ હદીષોં કી રોશની મેં **૫૦ અહમતરીન નસીહતોં** કા ઝિક કિયા ગયા હૈ. અગર ઈન પર અમલ કિયા જાએ તો ઔરત અલ્લાહ કી નેક બન્દી બનને કે સાથ-સાથ સમાજ મેં ઈઝ્ઝત ઔર વકાર (સામાજિક પ્રતિષ્ઠા) ભી પા સકતી હૈ. લેકિન યે બેહદ અફસોસ કી બાત હૈ કિ **આધુનિકતા** ઔર **નારી-સ્વતંત્રતા** કે નામ પર ઔરતોં કો આવારગી ઔર ગુમરાહી કી તરફ ધકેલા જા રહા હૈ.

વૈસે તો યે નસીહતેં હર ઔરત કે લિયે મુફીદ (લાભપ્રદ) હૈં. લેકિન હિદાયત કી રોશની સે મહરુમ(વંચિત) ઔર દુનિયવી ચકાચૌંધ મેં અંધી હો ચુકી જદીદ તા'લીમયાફતા (આધુનિક શિક્ષા પ્રાપ્ત) કુછ ઔરતોં કો યે નસીહતેં **'બોઝલ, દકિયાનૂસ ઔર મર્દવાદી'** લગ સકતી હૈં. જબ આઝાદી કા મતલબ, આવારગી સમઝા જાને લગે તો ઈન્સાન સોચને-વિચારને કી તાકત ખો દેતા હૈ.

યહ કિતાબ ઔરતોં સે ગુઝારિશ (નિવેદન) કરતી હૈ કિ જવાની કી ચકાચૌંધ કે પીછે છુપે બુઢાપે કે ઘનઘોર અંધેરો કો દેખેં જો દબે પાંવ ઉનકી ઔર બઢ રહા હૈ. યે તો સિર્ફ દુનિયવી નુકસાન કી બાત હૈ જિસકી અભી ભી ભરપાઈ હો સકતી હૈ લેકિન આખિરત કે દિન અફસોસ કરના ભી કોઈ કામ નહીં આએગા.

Anmol Prakashan
28, Kabir Complex,
Nr. Gunj Bazar,
Nadiad - 387 001.
www.anmolprakashan.net

Printed By:
Moon Graphics : 9898088266

બિસ્મિલ્લાહિર રહમાનિર રહીમ

પેશ લફ્ઝ

અલ્હમ્દુલિલ્લાહિ વસ્સલાતુ વસલ્લામુ અલા રસૂલિલ્લાહિ (સ.અ.વ)

અય મુસ્લિમ બહન ! સુન, યે દાસ્તાન એક એસી ઔરત કી હૈ જિસે અલ્લાહ તઆલા ને બહુત સારી ખૂબિયાં અતા કર રખી થી. ઉસકી ચન્દ ખૂબિયોં પર આપ ભી ગૌર કીજિયે,

વહ એક મુત્તકી, નેક, સાલેહા, હમેશા ખૈર કી બાત કરનેવાલી ઔરત થી. અલ્લાહ કે ઝિક્ર સે કભી ગાફિલ ન રહનેવાલી, કોઈ ફિઝૂલ બાત ઝબાન સે

ન નિકાલને વાલી, જહન્નમ કા કભી ઝિક્ર આ જાએ તો ઉસકી સખ્તિયોં કો ધ્યાનમેં રખતે હુએ અલ્લાહ કી બારગાહ મેં આજિઝી વ ઇંકિસારી કે સાથ હાથ ઉઠાકર ઉસસે પનાહ માંગનેવાલી, જબ જન્નત કા ઝિક્ર આયે તો ઉસે હાસિલ કરને કે શૌખ મેં હાથ ફૈલા કર ગિડગિડાતે હુએ ઉસકા હકદાર બનને કી અલ્લાહ સે ઇલ્તિજા કરનેવાલી. વો એક એસી ઔરત થી, જો કિ લોગોં સે મુહબ્બત વ ઉલ્ફત રખનેવાલી થી ઔર લોગ ભી ઉસસે મૂહબ્બત વ-ઉલ્તફ રખતે થે.

અચાનક એક દિન વો અપની રાન મેં શદીદ (તેજ) દર્દ મહસૂસ કરને લગી. ઇલાજ કે તૌર પર ઘરેલૂ ઇલાજ ઔર ગર્મ પાની સે સેક વગૈરહ કે તરીકે ઇસ્તેમાલ કિયે ગયે, લેકિન ઉસકે દર્દ મેં કોઈ કમી ન આ સકી. ઘરવાલોં ને બહુત સે અસ્પતાલોં કે ચક્કર ભી લગાએ લેકિન દર્દ મેં કમી ન હુઈ. ડૉક્ટરોં કે મશ્વરે કે બાદ ઉસે ખાવિંદ કે સાથ લંડન કે એક નામીગિરામી અસ્પતાલ લે જાયા ગયા, શુરુઆતી ઇલાજ કે બાદ વહાં બહુત સે ટેસ્ટ કિયે ગયે. જિનસે ઝાહિર હુવા કિ ઉસકી રાન મેં દર્દ કે મકામ પર કેન્સર હો ચુકા હૈ, જિસકી વજહ સે ઉસકે ખૂન મેં સડન ઔર બદબુ પૈદા હો ચુકી હૈ.

સ્પેશ્યાલીસ્ટ ડૉક્ટરોં કે કાફી સોચ વ વિચાર કે બાદ ફૈસલા હુવા કિ ઉસકી રાન કો ટાંગ કે સિરે સે કાટ દિયા જાયે વરના બીમારી સારે

બદન મેં ફૈલ જાને કા અન્દેશા હૈ. અબ ઉસ અલ્લાહ કી બન્દી કો આપરેશન રુમ મેં ચિત્ત લિટા દિયા ગયા. અલ્લાહ કે ફૈસલે ઔર કઝા વ કદ્ર કે સામને

વો બેબસ હૈ, લેકિન ઇસ હાલ મેં ભી વો અલ્લાહ કે ઝિક્ર સે ગાફિલ નહીં થી. અપની આજિઝી વ ઇંકિસારી (બેબસી) ઉસી કે સામને પેશ કર રહી હૈ લેકિન ફિર ભી ઉસકી ઝબાન ઝિક્રે ઇલાહી સે રુકી નહીં. યે ટાંગ કાટ દેને વાલા મામલા કોઈ મામૂલી કામ નહીં, ટાંગ કો કાટના હી હૈ ઔર જિસ્મ કે એક હિસ્સે કો માજૂર (વિકલાંગ) કરના હી પડેગા.

ડાંક્ટરોં કી જમાઅત ને તય કિયે ગયે વક્ત પર ઓપરેશન કી તૈયારી કર લી, ટાંગ કાટને કા નિશાન લગા દિયા ગયા ઔર મશીન કે કટર મેં બ્લેડ ફિટ કર દિયા, સબ ડાંક્ટરોં કી મૌજૂદગી મેં એક અનજાને ખૌફ વ હિરાસ કે આલમ મેં મશીન કો ચલા દિયા ગયા લેકિન મશીન કે હરકત કરને મેં કુછ ખરાબી પૈદા હુઈ, બ્લેડ ફૌરન ટૂટ ગયા ઔર મશીન કી પાવર બંદ કર દી ગઈ. બ્લેડ તબ્દીલ (ચેંજ) કરકે ફિર દોબારા મશીન ચલાઈ ગઈ, બ્લેડ ફિર ટૂટ ગયા. ડાંક્ટરોં હૈરાનગી કી હાલત મેં ફિર ફૈસલા કિયા કિ બ્લેડ બદલા જાએ. અલ્લાહ કા હુક્મ હી ન હો તો બ્લેડ કૈસે કાટ સકતા હૈ, ફિર બ્લેડ બદલા ગયા તીસરી બાર બ્લેડ ફિર એસા ટૂટા કિ ડાંક્ટરોં કે હૌસલે ભી ટૂટ ગયે. યે ક્યા માજરા હૈ ? વહી ટાંગ જિસે કાટને કે લિયે પૂરે હર્બે ઇસ્તેમાલ કિયે ગયે અબ વહી તમામ ડાંક્ટરોં પરેશાની કી હાલત મેં અલગ–અલગ હોકર મશ્વરા કર રહે હૈં કિ અબ ઇસ જખ્મ કો નશ્તર (ચાકૂ) સે ખોલ કર ઔપરેશન કર લિયા જાએ જો શાયદ ઇસકે લિયે ફાયદેમંદ હો.

ઓપરેશન કિયા ગયા, દર્દ કી જગહ કો નશ્તર સે ચીરા ગયા તો રાન સે ગલા, સડા, બદબુદાર એક રુઈ કા ટુકડા મિલા જિસને સારે બદન ઔર ખૂનકો મુતાષ્ષિર (પ્રભાવિત) કર રખા થા. રુઈ કે બદબૂદાર ટુકડે કો નિકાલ દિયા ગયા જખ્મ બંદ કર દિયા ગયા. વો "દર્દ" જિસને સારે જિસ્મ કો તકલીફ દે રખી થી, દિન-રાત કે આરામ કો ખત્મ કર રખા થા ઔર વો દર્દ જિસકે આધાર પર ટાંગ

કાટી જા રહી થી, અલ્લાહ કે હુક્મ સે ન ટાંગ કાટી ગઈ ઔર ન દર્દ હી બાકી રહા.

ઔરત મહસૂસ કર રહી હૈ કિ દર્દ નહીં રહા ઔર અલ્લાહ કે હુક્મ સે ટાંગ કટને સે બચ ગઈ, ડૉક્ટર સાહિબાન જિનકે ચેહરોં પર તાજ્જુબ કે આષાર અભી તક દૂર નહીં હુએ થે વે આપસ મેં બાતચીત કર રહે થે ઔર ઉસકે ખાવિંદ સે પૂછા કિ ક્યા કભી ઉસકી રાન કા ઓપરેશન હુવા થા ? ખાવિંદ કે બતાને પર માલૂમ હુવા કિ કાફી અરસા પહલે એક રોડ એક્સીડેન્ટમેં ઉસકી બીવી કી ઉસી ટાંગ પર ચોટ આઈ થી જિસકા વક્તી તૌર પર ઈલાજ કર દિયા ગયા લેકિન બાદ મેં ન કભી એહસાસ હુવા ઔર ન કભી દર્દ. પૂરા કિસ્સા સુનને કે બાદ સબકી ઝબાન સે યહી બાત નિકલી કિ અલ્લાહ સુબ્હાનહૂ વ તઆલા કી ખાસ ઇનાયત કા હી યે સારા નતીજા હૈ કિ ઉસ ઔરત કી ટાંગ મહફૂઝ રહી, અલ્હમ્દુલિલ્લાહ. ઔરત કી ખુશી કી ઇન્તિહા ન રહી, ખતરોં કે સારે બાદલ છંટ ગયે, ઉસે એહસાસ હો ગયા કિ અબ મુઝે ડૉક્ટરોં કે કહને કે મુતાબિત એક ટાંગ પર નહીં ચલના પડેગા. ઉસકી ખુશી, અલ્લાહ કી મેહરબાની ઔર રબ્બે કરીમ કી રહમતે ખાસ કે રાગ અલાપ રહી થી ઔર ઉસે પૂરા યકીન થા કિ અલ્લાહ કી રહમત ઉસ કે કરીબ થી જિસે વો તકલીફ કે દૌરાન ભી મહસૂસ કરતી રહી.

અય મુસ્લિમ બહન !

ઉસ ઔરત કી મિષાલ અલ્લાહ કે ઔલિયા (જિનકી ગિનતી નામુમકિનહૈ) કી મિષાલોં મેં સે એક મિષાલ હૈ જિન્હોંને અલ્લાહ કે અહકામ કી પાબંદી કી, દૂસરોં કી રઝા છોડકર અલ્લાહ કી રઝા ચાહી, ઉસકી મુહબ્બત કો અપને દિલોં મેં બસાયા ઔર સુબહ ઔર શામ ઉસી કે નામ કે ગીત ગાતે હુએ જિનકી ઝબાનેં નહીં થકતી બલ્કિ ઔર ઝયાદા લઝ્ઝત મહસૂસ કરતી હૈં. યહી વજહ હૈં જો અલ્લાહ કે અહકામ બડે શૌક સે કુબૂલ કરતે ઔર બડી મુહબ્બત સે ઉન પર અમલ કરતે હૈ; અલ્લાહ તઆલા ભી ઉન્હેં કભી લાચાર વ મદદગાર (લાવારિસ,બેસહારા) નહીં છોડતા બલ્કિ ઉનકી મદદ

કરતા હૈ, ઉન્હેં કુવ્વત અતા કરતા હૈ ઔર ઉન્હેં અપની રઝા સે નવાઝતે હુએ જન્નતોં મેં દાખિલ કર દેતા હૈ.

અય મુસ્લિમ બહન !

ઈસ દુનિયા મેં ઈન્સાન અપની ઇસ હમેશા ન બાકી ન રહનેવાલી તાક્ત ઔર ખત્મ હો જાને વાલે માલ વ દૌલત પર ફખ્ર કિયે બૈઠા હૈ. વો અપને આપકો સબ લોગોં સે ઝ્યાદા બાઈઝ્ઝત ઔર બા વકાર સમઝતા હૈ.

લોગોં કો બાતોં કે ઝરિયે સબસે બેહતર કાઈલ કર સકતા હૈ, સબસે ઝયાદા હાથ પાંવ માર સકતા હૈ, વો બડે મજબૂત દલાઈલ કા માલિક હૈ, ઉસકે બડે દોસ્ત–અહબાબ ઔર બડે હવારી હૈં, ઉસે કિસી ચીઝ કી મુહતાજી નહીં.

લેકિન નાદાન ! ઉસે ક્યા માલૂમ કિ જબ ઝમાને કી હવા મુસીબતેં લેકર આતી હૈ તો ઉસે ભી પહુંચ કર રહતી હૈ ઔર હો સકતા હૈ ઉસકી સહૂલિયતેં ઉસી કે લિયે આખરી ષાબિત હોં, ઉસકી સર બહારી (સત્તા) ચલી જાએ, ઉસકી ઈઝ્ઝત વકાર (પ્રતિષ્ઠા) ખત્મ હો જાએ ઔર વો ઉસ બચ્ચે કી તરહ બે-સહારા હો જાએ જો અપને બાપ કી તલાશ મેં દૌડતા ફિરતા હૈ, લોગોં કી મદદ કા તાલિબ હો, બદહાલી કે ઐસે મકામ પર પહુંચ જાએ કિ લોગોં સે રહમ વ કરમ કી ભીખ માંગને વાલા બન જાએ.

અય મુસ્લિમ બહન !

મુસ્લિમ મર્દ ઔર મુસ્લિમ ઔરત કો ઇમ્તિયાઝ (શ્રેષ્ઠતા)કા રુતબા તબ તક મિલતા હૈ જબ તક વો અલ્લાહ કી ઝાત સે તઅલ્લુક બના કર રખતા હૈ. અપની ઝિંદગી શરીઅતે મુતહ્હરહ (પવિત્ર ઇસ્લામી જીવન શૈલી) કે મુતાબિક ગુઝારતા હૈ ઔર જિસકો શરીઅત કી બાત પર અમલ કરને મેં રાહત ઔર દિલ કા સુકૂન નસીબ હોતા હૈ.

આપ જબ કભી ભી ઉન્હેં દેખેંગે તો ઉનકે ચેહરોં પર મુસ્કુરાહટ હી નઝર આયેગી, ચાહે ઉનકે હાલાત કિતને હી પરેશાની ઔર મુશ્કિલોં

સે ભરે ક્યોં ન હોં. વો જાનતે હૈં કિ જો મુસીબત ઉનકો પહુંચી હૈ વો રુકને વાલી નહીં થી ઔર જો મુસીબત નહીં પહુંચી વો આને વાલી નહીં થી. વો કિસી પસંદીદા ચીઝ કે ન મિલને કા કભી ભી અફસોસ નહીં કરતે ઔર કિસી નાપસંદીદા (અપ્રિય) ચીઝ કે પહુંચ જાને કો કભી બોઝ ઔર મુસીબત નહીં સમઝતે. કભી ઐસા ભી હોતા હૈ કિ પસંદીદા ચીઝ મિલ જાને કે બાદ નદામત, શર્મિંદગી ઔર ઘાટા હો જાતા હૈ ઔર કભી નાપસંદીદા ચીઝ કે મિલને પર ભલાઈ, ખુશી ઔર ફાયદા મિલ જાતા હૈ.

અલ્લાહ સુબ્હાનહુ વ તઆલા ને અપને કલામે પાક મેં કિતને હી અચ્છે અંદાઝ મેં ઈસ નાદાન ઈન્સાન કો સમઝાને કે લિયે બયાન ફરમાયા :

'મુમકિન હૈ તુમ કિસી ચીઝ કો બુરા જાનો દરઅસલ વહી તુમ્હારે લિયે ભલી હો ઔર યે ભી મુમકિન હૈ કિ તુમ કીસી ચીઝ કો અચ્છા જાનતે હો હાલાંકિ વો તુમ્હારે લિયે બુરી હો.' (સૂરઃ બકર - ૨૧૬)

ઉન્હેં દુનિયા કી ચમક-દમક, ઝૈબો-ઝિનત, બનાવટ ઔર સજાવટ, ફખ્ર-ગુરુર ઔર તકબ્બુર મેં નહીં ડાલતી, લેકિન જો મુકદ્દર મેં લિખા જા ચુકા હૈ વો ઉન્હેં છોડ ભી નહીં સકતે. કુરઆન કરીમ મેં ફરમાને ઇલાહી હૈ: **'ઔર જો કુછ અલ્લાહ તઆલા ને આપકો દે રખા હૈ ઉસમેં સે આખિરત કે ઘર કી તલાશ ભી રખો ઔર અપને દુનિયાવી હિસ્સે કો ભી ન ભૂલો.' (સૂરઃ કસસ-૭૭)**

યા'ની આમાલ આખિરત કે લિયે ભી કરો ઔર દુનિયા કે લિયે ભી કરો. દુન્યવી ઝિંદગી પર ભરોસા ન હોને કા ઇલ્મ રખતે હુવે ઔર માહોલ, સમાજ ઔર વક્ત કી મુસીબતોં વ તકલીફ કો મદ્દેનઝર રખતે હુએ યે કિસી ઈનસાન કે લિયે મુનાસિબ નહીં કિ વો ગુસ્સે મેં આકર હદસે આગે હો જાએ યા કિસી ચીઝ કે ન મિલને પર અફસોસ કરે ક્યોંકિ યે દુનિયા ઉસ ઉખરવી ઘર 'દારુલ કરાર' (જો હમેંશાગી વાલા ઘર હૈ) કે બરાબર નહીં હો સકતા હૈ. જહાં હર કિસ્મ કી એસી નેઅમતેં મૌજૂદ હૈં જો ન કિસી આંખ ને દેખીં,

ન કિસી કાન ને સુની ઔર ન હી કિસી કે દિલ મેં ખટકી.

અય મુસ્લિમ બહન !

યાદ રખ ! દુનિયાવી ઝિંદગી અગર રુકાવટ સે ખાલી ઔર મુસીબત વ મુશ્કિલાત સે પાક ભી હો જાયે (જો હૈ તો નામુમકિન) લેકિન સિર્ફ મૌત કા તઝકીરા કર દેના હી ઉસકી મિઠાશ ભરી લઝ્ઝતોં કો કડવાહટ ઔર કષરત કો કિલ્લત મેં બદલ દેતા હૈ. ઈન્સાન તો ચાહતા હૈ કિ મેરી ઝિંદગી બહુત લંબી હો. કિસી કિસ્મ કી મુસીબત, કોઈ પરેશાની, કોઈ બીમારી વગૈરહ ન આએ, લેકિન દસ્તૂરે દુનિયા હૈ કિ એક મુસીબત અગર ખત્મ હોતી હૈ તો દૂસરી આ ઘેરતી હૈ. કરીબી રિશ્તેદારોં કી મૌત અભી ભૂલ નહીં પાતે કિ દોસ્ત અહબાબ મેં સે કિસી કી મૌત કા પૈગામ મિલ જાતા હૈ. જિસ્મ સે એક દર્દ ખત્મ હોતા હૈ તો દૂસરા પકડ લેતા હૈ.

લેકિન ઈન્સાનકી કમઝોરી કિતની હકીર ઔર કિતની હી બેસરો સામાન હૈ. આપ જબ ઉસે જવાની મેં દેખતે હૈં કિ મુકમ્મલ તૌર પર ઝિંદગી કે હર શુઅબે સે ગુઝરને વાલા, રાજી–ખુશી રહનેવાલા ઔર ભરે જિસ્મ સે લુત્ફ ઉઠાનેવાલા, અપની જવાની કે ઉરુજ (શિખર, ટોપ) પર ભી નહીં પહુંચ પાતા કિ ચેહરે પર બુઢાપે કે આષાર, કમર મેં ઝુકાવ, જિસ્મ મેં કમઝોરી ઔર કામ મેં કમી વાકેઅ હો જાતી હૈ. આપ જિસે દેખા કરતે થે કિ માલદાર થા, મહલોં મેં રહનેવાલા, ગાડિયોં ઔર જહાજોં કે બગૈર સફર ન કરનેવાલા, કાલીનોં પર જિસકા ઉઠના–બૈઠના થા, વક્ત ને કરવટ બદલી તો ઉસે વહ રહને કો જગહ મિલી જહાં કભી રહના પસંદ ન કરતા થા. સવારી વો મિલી જિસ પર બૈઠના અપને લિયે લાયક ન સમઝા, લિબાસ વો નસીબ હુવા જો કભી વો મુલાઝિમોં કે લિયે ભી મુનાસિબ ન સમઝતા, ગર્ઝ યે કિ હાલાતે ઝિંદગી બિલ્કુલ બદલ જાતી હૈ, અમીરી સે ગરીબી ઔર ખુશહાલી સે બદહાલી મેં બદલ જાતે હૈ.

અય મુસ્લિમ બહન !

યે કિતાબ ચંદ નસીહતોં કા એક મજમૂઆ (સંગ્રહ) હૈ જો આપકે લિયે પેશ કિયા ગયા હૈ, જો વક્ત ગુઝર ચુકા હૈ ઉસ પર શર્મિન્દા હોતે હુવે આઈન્દા ઝિંદગીમેં ઉન પર અમલ કરકે બેહતર બનાયા જા સકતા હૈ. અલ્લાહ કે હુક્મોં સે ઝિંદગી પરેશાની સે રાહત મેં, બદબખ્તી સે ખુશબખ્તી

મેં બદલ જાયેગી. ઇસલિયે બગૈર કિસી દુશ્વારી કે, સોચ વ વિચાર કરકે, ખુશી–ખુશી અપના વક્ત બસર કરેં. જિસને આપ પર ઝુલ્મ કિયા ઉસે દરગુઝર કર દેં,જિસને આપકે લિયે બુરા ઔર ગલત સોચા ઉસે માફ કર દેં. છોટોં પર રહમ ઔર બડોં કી ઈઝ્ઝત કરેં, લોગોં કી ખિદમત મેં આગે રહના આપકો અચ્છા લગે. હર કામ અલ્લાહ કો રાઝી કરને કે લિયે કરેં, જબ કોઈ મુસીબત આ જાયે તો સબ્ર કરેં. એસે ઇન્સાન કો જબ મૌત આતી હૈ તો ઇસ દુનિયા કી ખરાબિયોં સે બિલ્કુલ પાક–સાફ હોકર જન્નતુલ ખુલૂદ કી તરફ ચલા જાતા હૈ. અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ હૈ કિ યે કિતાબ હર મર્દ વ ઔરત કે લિયે મુફીદ ષાબિત હો. આમીન ! તકબ્બલ યા રબ્બલ આલમીન.

શૈખ અબ્દુલ અઝીઝ બિન અબ્દુલ્લાહ અલ મકબલ

(લેખક)

ઝ્યાદા બાતેં કરના

૦૧. ફિઝૂલ ઔર જ્યાદા બાતેં કરને સે બચના :

કુરઆન મજીદ કા ઈરશાદ : ‘લોગોં કી ખુફિયા સરગોશિયોં મેં અક્ષર

વ બેશતર કોઈ ભલાઈ નહીં હોતી. હાં અગર કોઈ પોશીદા તૌર પર સદકા

વ ખૈરાત કરે યા કિસી નેક કામ કી તલ્કીન કરે યા લોગોં મેં સુલહ કરને કે લિયે (મશ્વરા વગૈરહ કર લે).’ (સૂરઃ નિસા – ૧૧૪)

એ મુસ્લિમ બહન ! આપકો ઈલ્મ હોના ચાહિયે કિ આપકી હર બાત કો લિખને વાલે ઔર ઉસે નોટ કરને વાલે હર વક્ત મૌજુદ હૈં,અલ્લાહતઆલા કા ફરમાન હૈ.

‘એક દાયેં તરફ ઔર એક બાયેં તરફ બૈઠા હુવા હૈ. તુમ જો બાત ભી મુંહ સે નિકાલતે હો, ઉસ પર નિગરાન મૌજૂદ હૈ.

(સૂરઃ કૉફ - ૧૭-૧૮)

ઈસ લિયે બેહતર હૈ કિ આપ જો બાત કરેં બડી મુખ્તસર (છોટી),

બા મઆની (સાર્થક) ઔર બા મકસદ હો ઔર જો બાત મુંહ સે નિકાલેં સોચ સમઝ કર નિકાલેં !

૦૨. કુરઆન કરીમ કી તિલાવત કરના :

કોશિશ યે હો કિ હર રોઝ કુરઆન કી તિલાવત કી જાયે, કુરઆન પઢના આપકા રોઝાના કા મામૂલ બન જાના ચાહિયે. ઔર યે ભી કોશિશ કરેં કિ જિતના હો સકે ઉતના ઝબાની હિફ્ઝ કિયા જાયે તાકિ કયામત કે રોઝ અજરે અઝીમ, આલા દરજાત ઔર બેહતરીન મકામ સે નાવાઝા જાયે. હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રઝી.) બયાન કરતે હૈં કિ નબી અકરમ (સ.અ.વ.)કા ઈરશાદે ગિરામી હે, **‘સાહિબે કુરઆન કો કહા જાયેગા કિ (ઠહર - ઠહર કર) તરતીલ સે પઢતા જા ઔર ચઢતા જા ઔર ઇસી તરહ કુરઆન કી તિલાવત**

કરતા જા જૈસે દુનિયા મેં (ઠહર - ઠહર કર) કિયા કરતા થા તેરી મંઝિલ વહાં હોગી જહાં તેરી આખરી આયત કી તિલાવત હોગી.'

(અબુદાવૂદ - ૧૪૬૪)

૦૩. હર સુની હુઈ બાત કો બયાન ન કરના :

યે અચ્છી બાત નહીં કિ જો કુછ આપ સુનેં ઉસે આગે બયાન કરેં, હો સકતા હૈ ઉસમેં કુછ ઝૂઠ કી મિલાવટ હો. હઝરત અબૂ હૂરૈરહ (રઝી.) બયાન કરતે હૈં કિ અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા,

'આદમી ઝૂઠા હોને કે લિયે યહી કાફી હૈ કિ હર સુની બાત કો બયાન કરે.' (સહીહુલ જામેઅ સગીર : ૪૪૮૨)

૦૪. બડાઈ બયાન કરને સે બચના :

ફખ્રિયા કલિમાત (ઘમંડી બાતેં) કહના ઔર બડાઈ બયાન કરના ઔર જો ચીઝ આપકે પાસ નહીં ઉસકો અપની મિલ્કિયત જાહિર કરના. અપની ઝાત કો ઉંચા દિખાને ઔર લોગોં કી નજરોં મેં બડા બનને કે લિયે કોઈ અલ્ફાઝ ઈસ્તેમાલ ન કરેં.

ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરત આઈશા સિદ્દીકા રઝી. બયાન કરતી હૈં કિ એક ઔરત ને કહા, **'અય અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ! કિસી કો બતાઉં કિ યે ચીઝ મેરે ખાવિંદ ને દી હૈ જબકિ ઉસને નહીં દી હોતી તો ક્યા એસા કહને મેં કોઈ હર્જ હૈ ?'** તો અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા,

'વો એસા હૈ જૈસા કોઈ બનાવટી કપડે પહનને વાલા હો.' (યાની યે ધોખા હૈ, ફરેબકારી હૈ) (બુખારી – ૫૨૧૯, મુસ્લિમ – ૫૭૦૫)

૦૫. અલ્લાહ કા ઝિક્ર કરતે રહના :

અય મુસ્લિમ બહન ! હર વક્ત અલ્લાહ કા ઝિક્ર કરતી રહો ! અલ્લાહ કે ઝિક્ર સે હર મુસ્લિમ કે લિયે બહુત સે રુહાની, શખ્સી, નફસી, જિસ્માની ઔર ઈજ્તિમાઈ ફાયદે હૈં. કિસી હાલત ઔર કિસી વક્ત મેં ભી અલ્લાહ કે ઝિક્ર સે ગાફિલ ન રહના, અલ્લાહ તઆલાને અપને મુખ્લિસ ઔર અક્લમંદ બન્દોં કી તારીફ કરતે હુએ ફરમાયા,

'વો અલ્લાહ તઆલા કા ઝિક્ર ખડે, બૈઠે ઔર અપની કરવટોં પર લેટે હુએ કરતે હૈં.' (સૂરઃ આલે ઇમરાન - ૧૯૧)

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન બસર અલ મુજાજની (રઝી.) બયાન કરતે હૈં કિ એક આદમીને અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) સે કહા કિ ઇસ્લામ કે ઉમૂર બહુત હો ગયે હૈં તો મુઝે કુછ મુખ્તસર (સંક્ષિપ્ત) ચીઝ બતા દેં તાકિ મૈં ઉસી પર અમલ કરતા રહૂં, તો આપ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા, **'તેરી ઝબાન હર વક્ત અલ્લાહ કે ઝિક્ર મેં મશ્ગૂલ રહની ચાહિયે.'** (તિરમિઝી – ૩૩૭૫, ઈબ્નેમાજા – ૩૭૯૩)

૦૬. બાત કરને મેં ફખ્ર કરના :

જબ ભી કિસી સે બાત કરના હો તો ગુરુર સે બચકર બુરે અલ્ફાઝ ઔર તીખે લહઝે મેં બાતચીત ન કરના ! યે તરીકા ઔર યે આદત અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) કે નઝદીક નાપસંદીદા હૈ. જૈસા કિ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા ફરમાન હૈ, **'કયામત કે દિન તુમમેં સે સબસે નાપસંદીદા મેરે નજદીક વો હોંગે જો બહુત બાતૂની, બેતુકી, બનાવટી ઔર ફખ્રિયા તકબ્બુર કી બાતેં કરને વાલે હોંગે.'**

(તિરમિઝી – ૧૬૪૨)

૦૭. ખામોશી ઈખ્તિયાર કરના :

અય મેરી બહન ! આપકી બાત મેં અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) કી આદતે મુબારકા કી ઝલક મિલની ચાહિયે. ખામોશી ઝ્યાદા ઈખ્તિયાર કરના, ગૌર – ફિક્ર કરના ઔર કમ હંસના.

હઝરત સમ્માક (રહ.) ફરમાતે હૈ કિ મૈંને હઝરત જાબિર બિન સમુરહ (રઝી.) સે પૂછા, **'ક્યા આપકા અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) કી મજલિસ મેં બૈઠના હુવા ?'** ફરમાયા, **'હાં ! આપ (સ.અ.વ.) બહુત ઝયાદા ખામોશી ઈખ્તિયાર કરતે, કમ હંસતે, આપકે અસ્હાબે કિરામ (રઝી.) કભી કોઈ દિલચસ્પ બાત કિયા કરતે તો હંસ લિયા કરતે ઔર કભી કભાર મુસ્કુરા દેતે.'**

(મુસ્નદ અહમદ – ૫/૬૮)

અગર બાત કરના ચાહો તો બડે સલીકે ઔર નરમી સે, ભલાઈ ઔર ખૈરખ્વાહી કી બાત કરેં વરના ખામોશી બેહતર હૈ. યે ભી અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને હી સબક દિયા હૈ, ફરમાયા, **‘જો અલ્લાહ ઔર કયામત પર યકીન રખતા હૈ ઉસે ચાહિયે કિ વો ખૈર કી બાત કરે યા ફિર ખામોશ રહે.’**(બુખારી – ૬૦૧૮)

૦૮. કિસીકી બાત કો કાટ દેના :

બાત કરને વાલે કી બાત કાટને સે રુક જાયેં ઔર અગર કિસી કો જવાબ દેને કા મૌકા મિલે તો બડે રુખેપન, હત્તાકે ઉસકી ઇઝ્ઝત (માનહાનિ) યા ઉસકા મઝાક ઉડાને કે અંદાઝ મેં જવાબ ન દેં. હર એક કી બાત બડે અદબ ઔર ધ્યાન સે સુનેં ઔર અગર જવાબ દેના પડે તો બડે અચ્છે અંદાઝ ઔર નર્મ લહઝે મેં જવાબ દેં. ખુશી ઔર નરમી કે અંદાઝ મેં જવાબ દેને સે આપકી શખ્સિયત સે એક અચ્છે ઈન્સાન કી શખ્સિયત કા ઇઝહાર હોગા.

૦૯. બાત કરને મેં કિસીકી નકલ ઉતારના :

બાતચીતકે દૌરાન કિસી કા મઝાક ઉડાને સે પૂરી તરહ બચેં. અગર કોઈ બેચારી ઔરત બાત સહીહ ઢંગ સે નહીં કર સકતી, કિસી કી ઝબાન અટકતી હૈ યા કિસી કી ઝબાન મેં રવાની નહીં તો ઉસકી નકલ ઉતારને યા ઉસકા મઝાક બનાને કી કોશિશ નહીં કરેં. અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કા ફરમાન હૈ,

‘અય ઇમાન વાલોં ! મર્દ દૂસરે મર્દો કા મઝાક ન ઉડાયેં મુમકિન હૈ કિ વે ઉનસે બેહતર હોં, ઔર ઔરત દૂસરી ઔરતોં કા મઝાક ન ઉડાયેં મુમકિન હૈ કિ વે ઉનસે બેહતર હોં.’ (સૂરઃ હુજુરાત – ૧૧)

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કા ફરમાન હૈ, **‘મુસ્લિમ, મુસ્લિમ કા ભાઈ હો. વો ઉસ પર ઝુલ્મ નહીં કરતા, ન ઉસકો ઝલીલ (અપમાનિત) કરતા હૈ ઔર ન ઉસે હકીર (નીચ) જાનતા હૈ. કિસી આદમી કે બુરા હોને કી ઇતની નિશાની કાફી હૈ કિ વો અપને મુસ્લિમ ભાઈ કો હકીર જાને.’** (મુસ્લિમ – ૨૫૬૪)

૧૦. તિલાવત ખામોશી સે સુનના :

જબ કુરઆન કરીમ કી તિલાવત હો રહી હો તો અલ્લાહ સુબ્હાનહૂ વ તઆલા કે કલામ કા અદબ કરતે હુવે હર કિસ્મ કી બાતચીત સે રુક જાના ચાહિયે જૈસા કિ અલ્લાહ રબ્બુલ ઇઝ્ઝત કા ફરમાન હૈ,

‘ઔર જબ કુરઆન પઢા જા રહા હો તો ઉસકી તરફ કાન લગાકર સુનો ઔર ખામોશ રહા કરે ! ઉમ્મીદ હૈ કિ તુમ પર રહમત હો.’

(સૂરઃ અઅરાફ–૨૦૪)

૧૧. બાત કરને સે પહલે સોચેં :

બાત કરને સે પહલે પૂરી તરહ સોચ લેં ! એસા ન હો કિ આપકી ઝબાન સે જલ્દી મેં ગલત ઔર પકડ કિયે જાને લાયક બાત નિકલ જાયે. યે કોશિશ કરેં કિ ઝબાન સે બડી નર્મ, મુનાસિબ ઔર અચ્છી બાત હી નિકલે; તીખી, ટેઢી, ઉલ્ટી–સીધી ઔર સખ્ત બાત ન નિકલને પાએ જો અલ્લાહ સુબ્હાનહૂ વ તઆલા કી નારાઝગી કા સબબ (કારણ) બન જાએ.

ઝબાન કે કલિમાતકી બડી અહમિયત હૈ. કિતને હી ઐસે ઈન્સાન હૈ જિન્હોંને અપની ઝબાનસે ચંદ કલિમાત નિકાલે તો ઉનકે ઔર પૂરે સમાજ કે લિયે મુસીબત કા સબબ બન ગયે. ઈસી તરહ કિતની હી એસી બાતેં હૈં જિનકી અદાયગી સે ઈન્સાન જન્નત કા હકદાર બન ગયા ઔર કિતની હી એસી બાતેં હૈં જિનકી અદાયગી સે જહન્નમ કે ગઢે મેં જા ગિરા. હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રઝી.) બયાન કરતે હૈં કિ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, **‘કઈ બાર ઈન્સાન અલ્લાહ કી રઝામંદી કી બાત કરતા હૈ જિસકી અહમિયત કા ઉસે એહસાસ નહીં હોતા લેકિન અલ્લાહ માલિકુલ મુલ્ક ઉસકી વજહ સે ઉસકે દરજાત બુલન્દ કર દેતા હૈ ઔર કઈ બાર વો અપને મુંહ સે અલ્લાહ કી નારાઝગી કા એસા કલિમા નિકાલતા હૈ જિસકે અંજામ કા તો ઉસકો ઈલ્મ નહીં હોતા લેકિન ઉસકી વજહ સે વો જહન્નમ મેં ચલા જાતા હૈ.’** (બુખારી – ૬૪૭૮)

હઝરત મઆઝ બિન જબલ (રઝી.) બયાન કરતે હૈં કિ નબી અકરમ (સ.અ.વ.) ને કહા, **'ક્યા મૈં તુઝે તમામ નેકિયોં કી જડ ન બતાઉં ?'**

મૈંને અર્ઝ કિયા : **'હાં જરુર ! અય અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) !'**

આપ (સ.અ.વ.)ને અપની ઝબાન મુબારકા કો પકડા ઔર ફરમાયા, **'ઈસકો રોકે રખ (યાની ઝબાન કી હિફાઝત કરતે રહના)'** મૈંને અર્ઝ કિયા,

'અય અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ! ક્યા હમ અપની બાતોં કી વજહ સે પકડે જાયેંગે ?' આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, **'તુમ્હારી માં તુમ્હેં ગુમ પાએ જ્યાદાતર લોગ અપની ઝબાનોં કી વજહ સે ઔંધે મુંહ જહન્નમ મેં ડાલે જાએંગે.'** (તિરમિઝી – ૨૬૧૬, ઈબ્નેમાજા – ૩૯૭૩)

૧૨. અપની ઝબાન નેકીકે લિયે ઈસ્તેમાલ કરેં :

અપની ઝબાન કા ઈસ્તેમાલ જરુર કરેં ક્યોંકિ યે અલ્લાહ કી બહુત બડી નેઅમત હૈ. લેકિન **'અમ્ર બિલ્મઅરુફ ઔર નહ્ય અનિલ મુન્કર (ભલાઈ કા હુક્મ દેને ઔર બુરાઈ સે રોકને)'** કે લિયે. અલ્લાહ તઆલા કા ફરમાન હૈ, **'લોગોં કી સરગોશિયોં મેં અકસર વ બેશ્તર કોઈ ભલાઈ નહીં હોતી મગર જિસને સદકા કરને કા હુક્મ દિયા યા નેક કામ કરને કા યા લોગોં કે બીચ ઇસ્લાહ કરને કા હુક્મ દિયા, તો ઉન ચીજોં મેં ભલાઈ ઔર ફાયદા હૈ.'** (સૂરઃ નિસા – ૧૧૪)

ઈલ્મ સીખના

૧૩. ઇલ્મ સીખના એક અચ્છા કામ ઔર બાઈઝ્ઝત રાસ્તા હૈ :

શિફા બિન્તે અબ્દુલ્લાહ (રઝી.) બયાન કરતી હૈં કિ અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) હમારે પાસ તશરીફ લાયે ઉસ વક્ત મૈં ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હફ્સા (રઝી.) કે પાસ થી કિ આપ (સ.અ.વ.)ને મુઝે ફરમાયા, **'તૂ ઉસે જખ્મોં પર પઢને કા દમ ક્યોં નહીં સિખા દેતી જૈસે તૂને ઉસે લિખના (કિતાબત કરના) સિખાયા.'**

(અહમદ, અબૂદાવુદ – ૩૮૮૭)

૧૪. ઈલ્મે દીન કો સમઝને વ સમઝાને કે લિયે સીખેં :

ઈલ્મ સીખને કા મતલબ યે નહીં હૈ કિ આપકે પાસ કોઈ સર્ટિફિકેટ હી હો જો કિસી ઓહદે, આલા નૌકરી યા નામ કે લિયે હાસિલ કરના લાઝમી સમઝા જાતા હૈ, નહીં ! બલ્કિ દીને ઈસ્લામ કો ઉસકે અહકામ કે સાથ જાનને કે લિયે, કુરઆન કો બેહતર સે બેહતર તરીકે સે પઢને કી માલૂમાત હોના ઈલ્મ હૈ,

યહ ઈસ લિયે ઝરૂરી હૈ કિ કમ સે કમ અપને રબ કી ઈબાદત મુકમ્મલ બસીરતકે સાથ કી જા સકે.

તાલિમ હાસિલ કરને કા મતલબ હી યહી હૈ કિ એક ઔરત અપની ઔર અપની ઔલાદ વગૈરહ કી તરબિયત ઉસ સહીહ મનહજ કે મુતાબિક કર સકે જો મનહજ અલ્લાહ સુબ્હાનહૂ વ તઆલા કે પ્યારે રસૂલ (સ.અ.વ.) કા હૌ ઔર ઉસી પર ઉનકે સહાબએ–કિરામ (રઝી.), તાબિઈને ઈઝામ ઔર સાલેહીન અજમઈન (રહ.) ને સીધી ઔર મહફૂઝ (સુરક્ષિત) રાહ પાને કે લિયે અમલ કિયા.

૧૫. કિસી કમ ઈલ્મ વાલે કા મઝાક ન ઉડાયેં :

કિસી ઐસી બહન કા મઝાક ન ઉડાયેં જો પઢના–લિખના નહીં જાનતી ઔર ન હી અપને આપકો ઈલ્મ મેં બેહતર ઔર દૂસરી કો કમતર સમઝેં બલ્કિ દૂસરી બહન કે સાથ તવાજોહ ઔર નરમી સે પેશ આએં. નરમી કા તરીકા ઈખ્તિયાર કરના દૂસરોં કી નઝરોં મેં ઈઝ્ઝત વ વકાર કો બુલન્દ કરને મેં આપકા મુઆવિન (મદદગાર) ષાબિત હોગા. આપકા સખ્ત રવૈયા આપકે ઈલ્મ કે લિયે વબાલ બન જાયેગા. કઅબ બિન માલિક (રઝી.) બયાન કરતે હૈં કિ મૈંને અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) સે સુના કિ આપને ઈરશાદ ફરમાયા, **'જિસને ઈલ્મ ઈસ લિયે સીખા કિ વો બેવકૂફોં સે ઝગડા કરે યા ઉલમા સે ફખ્ર કરે (બરતરી દિખાને કે લિયે) ઔર લોગોં કા મુંહ ફેર દેને કે લિયે વો જહન્નમ મેં જાયેગા.'** (સુનન દારમી – ૩૭૩, ઈબ્નેમાજા – ૨૫૩)

૧૬. ગાના સુનના જાઈઝ નહીં :

અય મેરી બહન ! ગાને ઔર મૌસીકી કે કરીબ ન જા. અપના યહી વક્ત અલ્લાહ કે ઝિક્ર ઔર તિલાવતે કુરઆન મેં લગા લે. ઈસસે ષવાબ

ભી હોગા ઔર દિલી ઈત્મીનાન વ સુકૂન ભી નસીબ હોગા. અય મેરી બહન ! અપની સુનને કી તાકત કો, અપને કાનોં કો ગાને, સંગીત ઔર ફહશ (અશ્લીલ) બાતોં સે પાક રખ. ગાના, ઝબાન ઔર કાનોં કી આફતો મેં સે બડી આફત હૈ. મૌજૂદા ઝમાને મેં મુસ્લિમોં કી અક્ષરિયત ઈસ આફત સે દોચાર હૈ જિસકી વજહ સે દિલોં કો પરેશાની, બેચૈની, માયૂસી, અલ્લાહ કે ઝિક્ર સે એઅરાઝ, ઉસકી કિતાબ કી તિલાવત કે લિયે વક્ત ન મિલને કી વજહ સે દિલોં મેં સખ્તી આ ચુકી હૈ. લોગોં સે દૂરી ઔર નફરત ઝ્યાદા હોતી ચલી જા રહી હૈ. યહી વજહ હૈ કિ એક બન્દે કે દિલ સે ગૈરત કમ હોતી ચલી જા રહી હૈ. ઉલમ–એ–કિરામ કા ફરમાન હૈ કિ ગાના બજાના, ઝીના પર ઉભારને વાલા હૈ, યે બદકારી કા પૈગામ હૈ, શૈતાન કી અઝાન હૈ. ગાના દિલોં મેં નિફાક પૈદા કરતા હે, બુરે ખાત્મે ઔર બુરે અંજામ કી તરફ લે જાતા હૈ. ઝિંદગી કે આખરી લમ્હોં કો ભલાઈ સે બેગાના બના દેતા હૈ. અલ્લાહ રબ્બુલ ઇઝ્ઝત કા ફરમાન હૈ, **'ઔર કુછ લોગ એસે ભી હૈં જો લગ્વી બાતોં કો મોલ લેતે હૈં તાકિ લા ઈલ્મી મેં અલ્લાહ કી રાહ સે લોગોં કો બહકાયેં.'** (સૂરઃ લુકમાન – ૬)

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઉદ (રઝી.) ફરમાતે હૈં, **'લહવલ હદીષ'** કા મતલબ ગાના બજાના હૈ. અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, **'મેરી ઉમ્મત મેં કુછ લોગ હોંગે જો બદકારી, રેશમ, શરાબ ઔર નાચ-ગાને કો હલાલ સમઝેંગે.'** (બુખારી – ૫૫૯૦)

લિબાસ (ડ્રેસ)

૧૭. બારીક વ તંગ લિબાસ ન પહન :

અય મુસ્લિમ બહન ! આપ મુસલમાન હૈં, ઈસ લિયે આપકા લિબાસ હમેશા શરીઅત કે દાયરે મેં હોના ચાહિયે. આપકા લિબાસ ન ઇતના બારીક હો કિ જિન અંગો કો છુપાના ચાહિયે વે નઝર આએં ઔર ન ઇતના ટાઈટ (ફિટ) હો કિ કપડે પહને હુએ હોને કે બાવજૂદ જિસ્મ કા કોઈ હિસ્સા ઉભરા હુવા દિખાઈ દે.

૧૮. બગૈર આસ્તીન કા લિબાસ ન પહનેં :

અય મુસ્લિમ બહન ! જિસ સ્લીવલેસ (બગૈર આસ્તીન) ઔર પડે ગલે કે કુર્તે કો આજ કી ઔરતેં ફૈશન સમઝકર પહનને મેં કોઈ હર્જ મહસૂસ નહીં કરતી વો આપકે લિયે શરીઅત કે એઅતિબાર સે સહીહ નહીં હૈ. એસે કપડે સતર ઢાંકને કે બજાય નંગેપન કો ઝાહિર કરતે હૈ. ઈસકે સાથ હી આપકો એસે કપડે ભી નહીં પહનને ચાહિયે જો મર્દ પહનતે હૈં.

એક હદીસ મેં અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ) ને **ઉન મર્દો પર લાનત કી હૈ જો ઔરતોં જૈસે કપડે પહનતે હૈં ઔર ઉન ઔરતોં પર ભી લાનત કી હૈં જો મર્દો જૈસા લિબાસ પહનતી હૈં.**

(સુનન અબૂદાવુદ – ૪૦૯૮)

ઈજ્તિમાઆત

૧૯. બુરી મજલિસ સે બચના :

એ મુસ્લિમ બહન ! અલ્લાહ આપકી હિફાઝત ફરમાએ. બુરી મજલિસોં મેં શિરકત સે અપને આપકો દૂર રખો ઔર જિતના મુમકિન હો સકતા હૈ અચ્છી મહફિલોં ઔર અચ્છી ઈલ્મ જાનનેવાલી, બા અખ્લાક ઔરતોં કે ઈજ્તિમાઆત મેં શામિલ હોને કી કોશિશ કરેં.

૨૦. મજલિસ મેં અલ્લાહ કા ઝિક્ર કરતે રહના :

જબ આપ કિસી મજલિસ મેં અકેલી યા અપની ચંદ બહનોં કે સાથ બૈઠી હોં તો અલ્લાહ કા ઝિક્ર કરને સે ગફલત ન કરના ઔર કોશિશ યહી કરના કિ ઝબાન અલ્લાહ કે ઝિક્ર મેં મશ્ગૂલ રહે. તાકિ જબ મજલિસ સે ફારિગ હો તો આપકે હિસ્સે મેં બેઠને કા ભી ષવાબ લિખા જાયે.

અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા : **‘જો શખ્સ કિસી મજલિસ મેં બૈઠે ઔર અલ્લાહ કા ઝિક્ર ન કરે તો ઉસકા બૈઠના અલ્લાહ કી તરફ સે ઉસકે લિયે બોઝ બન જાયેગા. યાની ઉસકે લિયે હસરત ઔર નદામત હોગી.’** (અબૂદાવુદ – ૪૮૫૬)

જબ આપ મજલિસ ખત્મ કરને, મજલિસ બરખાસ્ત કરને કા ઈરાદા કરેં તો યે દુઆ પઢના ન ભૂલેં, **'સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ વ બિહમ્દિ-ક અશ્હદુ અલ્લા ઇલા-હ ઇલ્લા અન્-ત અસ્તગ્ફિરુ-ક વ અતૂબુ ઇલૈક.**

(સહીહુત્તર્ગીબ વત્તરહીબ – ૧૫૧૬)

જબ આપ યે દુઆ પઢેંગી તો મઝકૂરા મજલિસ મેં જો લગ્વી, બેમાઅના, ફિઝુલ બાતેં ઔર ગલતિયાં હોંગી અલ્લાહ તઆલા સબ લગઝિશોં ઔર ગલતિયોં કો માફ ફરમા દેગા। યાની યે દુઆ આપકી મજલિસ કા કફ્ફારા બન જાએગી.

૨૧. દૂસરોં કી બાતેં કરને સે બચના :

અય મેરી બહન ! અપની મજલિસ કો ગીબત, ચુગલી ઔર ફિઝુલ બાતોં સે પાક રખને કી આદત બનાઓ ક્યોંકિ યે ઈન્તિહાઈ બુરી ઔર નાપસંદીદા આદત હૈ ઔર ડરતી રહો કિ કહીં ઉસકે બુરે અંજામ ઔર સજા કી લપેટ મેં ન આ જાઓ. અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કા ફરમાન હૈ,

'તુમમેં સે કોઈ કિસી કી ગીબત ન કરે ક્યા તુમમેં સે કોઈ અપને મુર્દા ભાઈ કા ગોશ્ત ખાના પસંદ કરતા હૈ ? તુમ્હેં ઉસસે કરાહત આયેગી.' (સૂરઃ હુજુરાત–૧૨)

૨૨. મજલિસ મેં કિસી કો ડાંટના નહીં :

કિસી મજલિસ મેં અગર કિસી કી ઝબાન સે ગૈર–મુનાસિબ કલિમાત નિકલ જાએ યા કોઈ ગલતી હો જાએ તો આપ ઉસકી ઇસ્લાહ જરુર કરે લેકિન વહી લોગોં કે સામને નહીં બલ્કિ મજલિસ કે ઈખ્તિતામ (સમાપ્તિ) પર અકેલે મેં બડી નરમી કે સાથ ઉસે સમઝા દેને મેં આપકા ફર્ઝ ભી અદા હો જાએગા। ઔર ઉસકી ઈસ્લાહ ભી હો જાયેગી, ઈન્શાઅલ્લાહ ! લોગોં કે સામને ગલતી બતાને મેં યા ડાંટને સે હો સકતા હૈ આપકી બહન અપને લિયે બેઈઝ્ઝતી કી બાત સમઝે ઔર દૂસરી બાર શાયદ વો આપકી મજલિસ મેં ન આએ.

કુતુબખાના / લાઈબ્રેરી

૨૩. ઘરમેં એક કુતુબખાના બના લેં :

અય મેરી બહન ! કોશિશ યે કરેં કિ ઘર કે એક કોને યા ઘર મેં કિસી મુનાસિબ જગહ પર એક લાઈબ્રેરી બના લી જાયે જિસમેં ચંદ એસી મુફીદ વ અચ્છી કિતાબે મૌજૂદ હોં જિસસે આપ ઔર આપકે ઘર વાલે સબ ફાયદા ઉઠાએં.

૨૪. અખ્લાક કો બિગાડને વાલે લિટ્રેચર પર પાબંદી લગા દેં :

અય મેરી બહન ! આપ અપના કીમતી વક્ત બરબાદ કરને સે ગુરેઝ કરેં. એસી ગૈર–મુનાસિબ બાતોં, બેકાર રિસાલોં, મેગઝીન્સ ઔર લિટ્રેચર જિસમેં અખ્લાક કો બિગાડને વાલી બાતેં હોં ઉનકો પઢને ઔર દેખને મેં બરબાદ ન કરેં. બલ્કિ એસી ચીઝોં પર ઘર મેં લાને કી પૂરી પાબંદી લગા દેં. અગર યે ચીઝેં આએગી તો ઉન્હેં દેખા ભી જાએગા ઔર ઉન્હેં પઢાભી જાએગા. ઈસલિયે વહ ન ઘર મેં આએંગી ન ઉનકો દેખને વ પઢને કા મૌકા મિલેગા.

૨૫. સીરતે સહાબિયાત કા મુતાલેઆ લાઝિમ કરેં :

બેહતર હૈ કિ આપકે ટેબલ ઔર આપકી લાઈબ્રેરી મેં મુખ્તલિફ મૌઝુઅ (વિભિન્ન વિષયોં) પર એસી કિતાબેં હોં જો હર ઔરત ઔર હર બચ્ચા પઢ સકેં. આસાની સે સમઝમેં આને વાલી કિતાબેં હો જૈસે **તફસીર ઈબ્ને કષીર, સીરત ઈબ્ને હિશામ, કિતાબુ તૌહીદ, રિયાઝુસ્સાલિહીન** વગૈરહ હર એક અપને અકીદે, અપને દીન, અપને પ્યારે રસૂલ (સ.અ.વ.) કા સીરતે તય્યિબા, સહાબા–એ–કિરામ કે શબ વ રોઝ (રાત વ દિન), બચ્ચોં કી તરબિયત, વાલદૈન કે હુકૂક, ઘર વાલોં કે હુકૂક, રોઝમર્રહ પેશ આને વાલે મસાઈલ કે બારે મેં માલૂમાત હાસિલ કરકે અપને ઈલ્મ વ અમલ મેં ઇઝાફા (બઢોતરી) કર સકેં. યે ચીઝેં ઉસી વક્ત હાસિલ હોંગી જબ ઘર સે એસી તાલીમ હાસિલ કરને કા શૌક પૈદા હોગા. ઘર મેં બૈઠે વક્ત ભી બરબાદ ન હોગા ઔર ઈલ્મ કા ખઝાના ભી મિલ જાએગા.

૨૬. કિસી મુફીદ નયે લિટ્રેચર કા ઈલ્મ હો જાના :

જબ આપકો કોઈ મુફીદ પેમ્ફલેટ યા ઈસ્લાહે મુઆશરે (સમાજ સુધાર) કી કિતાબ કા ઈલ્મ હો જાયે તો ફૌરન અપની લાઈબ્રેરી મેં ઉસકા ઈઝાફા કરેં ઔર અપની દૂસરી બહનોં કો ખરીદને ઔર પઢને કી તરગીબ દિલાએં. ઈસી તરહ અગર આપકો કિસી એસી કિતાબ કા ઈલ્મ હો જાએ જો અખ્લાક કો ખરાબ કરને વાલી હો, તો ઉસકે બારે મેં ભી આપ અપની બહનોં કો જરૂર ઈત્તિલા (સૂચના) દેં તાકિ વો ગલતી સે ભી એસી કિતાબ ન ખરીદેં જિસસે સબકા ઈમાન ખરાબ હો.

૨૭. મુતાલેઆ (અધ્યયન) મેં મસરુફ રહના બેહદ જરૂરી હૈ :

અય મેરી બહન ! આપ કોશિશ કરેં કિ હર લમ્હે કો કિંમતી બનાયા જાએ ઔર વક્ત કો બરબાદ કરને કી બજાય ઈલ્મ વ મુતાલિઆ મેં ગુઝારા જાએ.

ઘર સે બાહર નિકલના

૨૮. બગૈર ઝરૂરત ઘર સે ન નિકલેં :

અય મેરી બહન ! કોશિશ તો યહી કરો બિલા વજહ ઘર સે નિકલના ન હો. હાં ! અગર કોઈ જરૂરી કામ પડ જાયે ઔર બાહર જાના જરુરી હો તો

ઘરવાલોં કે મશ્વરે કે બાદ બહુત હી મુખ્તસર વક્ત કે લિયે જિસ મેં કામ મુકમ્મલ (પૂરા)હો જાએ, નિકલા જા સકતા હૈ.જરૂર સે ઝયાદા આપકા ઘર સે બાહર રહના મુનાસિબ નહીં.

૨૯. ખુશ્બૂ લગાકર ન નિકલેં :

અય મેરી બહન ! અગર આપકો ઘર સે બાહર જાના પડે તો ખુશ્બૂ ઔર ઝૈબો-ઝિનત કરને સે પૂરી તરહ બચને કી કોશિશ કરેં તાકિ લોગોં કી નઝરેં આપકી તરફ ન ઉઠેં. હઝરત અબૂ મૂસા (રઝી.) બયાન કરતે હૈં કિ અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા,

'જબ કોઈ ઔરત ખુશ્બુ લગાકર લોગોં કે પાસ સે ગુઝરાતી હૈ કિ વો ઉસકી ખુશ્બૂ પાયેં તો વો ઔરત ઐસી હૈ એસી હૈ.'

(અબૂદાવુદ – ૪૧૭૩, નિસાઈ – ૫૧૨૬)

યાની વહ ઔરત બદકારી હૈ, ઝાનિયા હૈ. ઈઝ્ઝત દાગદાર હોને સે બચને કે લિયે બેહતર હૈ કિ આપ અપના પૂરા જિસ્મ ઢાંપ કર નિકલેં. આહિસ્તા કદમોં સે ચલેં તાકિ ચલને મેં આવાઝ ન આએ ઔર ન ગુઝરને સે ખુશ્બૂ આએ.

૩૦. 'ઈધર-ઉધર બગૈર ઝરૂરત નહીં દેખેં :

અય મેરી બહન ! જબ આપ ચલ રહી હોં, ગલી, મુહલ્લે, બાઝાર વગૈરહ મેં હોં તો નજરેં ઘુમાકર દેખને ઔર ઈધર–ઉધર બગૈર ઝરૂરત ઝાંકે સે બચેં. નઝરોં કા ઈધર–ઉધર જાના ખતરે સે ખાલી નહીં. જબ આપ અપની મતલૂબા (ચાહી ગઈ) ચીઝ ખરીદને લગેં તો દુકાનદાર સે ઝયાદા બાતોં મેં મશ્ગૂલ ન હોં. ઝ્યાદા બાતેં કરને સે બિમાર દિલોં સે ફિતના ભડકને કા ઈમ્કાન (સંભાવના) હોતી હૈ.

૩૧. બુરાઈ કો અચ્છા ન સમઝેં :

અય મેરી બહન ! જબ આપ ઘર સે બાહર, બાઝાર મેં કોઈ નાપસંદીદા ચીઝ દેખેં તો ઉસ પર આપકી તરફ સે કરાહત કા ઈઝહાર હોના લાઝિમ હૈ. અગર ઝબાન સે નહીં તો કમ સે કમ દિલ સે ગુસ્સા, નાપસંદીદગી ઔર બુરાઈ કા એહસાસ તો હોના હી ચાહિયે. અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હૈ,

'મુઅમિન મર્દ વ ઔરત આપસ મેં એક દુસરે કે (મુઆવિન વ મદદગાર) દોસ્ત હૈં વો ભલાઈયોં કા હુક્મ દેતે ઔર બુરાઈયોં સે રોકતે હૈં.' (સૂરઃ તૌબા – ૭૧)

૩૨. બાહર ઘુમતે રહને કી આદત અચ્છી નહીં :

કુછ ઔરતોંને ઘર સે બાહર નિકલને કો અપના શૌક ઔર આદત બના લિયા હૈ. વહ ઘર સે બાહર નિકલતી હૈં ઔર ઇતની બેપરવાહ હો જાતી હૈં કિ ઘર કી ખબર નહીં હોતી. ઐસી ઔરતોં સે ખૈર વ ભલાઈ કી ઉમ્મીદ નહીં રખી જા સકતી. ઈસમેં વક્ત બરબાદ હોને કે અલાવા ફિત્ને કે ઈમ્કાન (સંભાવના) સે ઈન્કાર નહીં કિયા જા સકતા. મૈં તો અલ્લાહ સે પનાહ માંગતા હું કિ

આપકા નામ ઈસ કિસ્મ કી ઔરતોં મેં શામિલ ન હોં ક્યોંકિ યે આદત બહુત હી નાપસંદીદા ઔર બુરી હૈ.

૩૩. જિસ ચીઝ કી ઝરૂરત હો વહી ખરીદના :

અય મેરી બહન ! જબ આપ અપને ઘર વાલોં કે સાથ યા અપને ખાવિંદ કે સાથ બાહર કોઈ ચીઝ ખરીદને કે લિયે નિકલેં તો જિસ ચીઝ કી ઝરૂરત હો વહી ખરીદેં. યે ન હો કિ આપ અપને ઘર કો સુપર માર્કેટ કી બ્રાંચ સમઝતે હુવે પૂરી માર્કેટ હી લાકર ઘર ભર દેં. યે બહુત બુરી આદત હૈ કિ જબ માર્કેટ મેં જો ચીઝ હાથ લગે ઉસે ખરીદ લિયા જાયે ચાહે ઉસકી ઝરૂરત હો યા ન હો. યે ફિઝુલખર્ચી કી એક કિસ્મ હૈ જિસે અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ભી પસંદ નહીં કરતા. અલ્લાહ હમ સબ કો નેક હિદાયત ફરમાએ, આમીન !

દુઆ

૩૪. જો કુછ માંગના હૈ અલ્લાહ સે માંગો :

અય મેરી બહન ! આપ કમઝોર હૈ, મુહતાજ હૈં, ફકીર હૈ, હમેશા અલ્લાહ કે સામને દુઆ કે લિયે અપને હાથ ઉઠાતી રહા કરેં. ઉસી સે માફી કી ઈલ્તિજા કરતી રહા કરેં. સેહત વ તંદુરસ્તી, ખૈર વ આફિયત, દુનિયા ઔર આખિરત કી બેહતરી, યાની હર ચીઝ ઉસી એક અલ્લાહ સે તલબ કરતી રહા કરેં. અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા : **'આપકા રબ હયાદાર હૈ. વો (ઈસ બાત સે) હયા કરતા હૈ જબ બન્દા ઉસકે સામને અપને હાથ ઉઠાએ તો વો ઉન્હેં ખાલી વાપસ લોટા દે.'** (ઈબ્નેમાજા – ૩૧૧૭)

યાની જબ ઉસસે દુઆ કી જાતી હૈ તો વો ખાલી હાથ વાપસ નહીં લૌટાતા. લેકિન દુઆ કી કુબૂલિયત કે લિયે જલ્દી નહીં કરની ચાહિયે ક્યોંકિ અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા, **'કોઈ ભી બન્દા અલ્લાહ કે સામને અપને હાથ ઐસે નહીં ઉઠાતા કિ ઉસકી બગલેં જાહિર હો રહી હોં ઔર વો અલ્લાહ સે કોઈ સવાલ કર રહા હો, અલ્લાહ ઉસે જરૂર અતા કર દેતા હૈ લેકિન (ઉસે) જો જલ્દી ન કરે.'** સહાબએ–કિરામ (રઝી.) ને પૂછા, **'અય અલ્લાહ કે રસૂલ ! વો જલ્દી કૈસે કરતા હૈ ?'** ફરમાયા, **'વો કહતા હૈ કિ મૈંને અલ્લાહ સે માંગા હૈ, અલ્લાહ સે માંગ રહા હૂં લેકિન કુછ નહીં મિલા.'**

(તિરમિઝી – ૩૯૬૯)

અલ્લાહ તઆલા હી દુઆ કો કુબૂલ કરતા હૈ લેકિન ઈસમેં જલ્દબાઝી નહીં મચાની ચાહિયે. દુઆ કરને કા તરીકા યે હૈ કિ અપની દુઆ અલ્લાહ કી હમ્દ (તારીફ) વ બડાઈ કે ઝિક્ર કે સાથ ઔર અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) પર દરૂદ વ સલામ પઢકર શુરૂ કરેં. જબ દુઆ પૂરી કરેં તો તબ ભી ઈસી તરહ હમ્દ વ ષના ઔર દરૂદ શરીફ પઢેં. જબ ભી અલ્લાહ સે કુછ ચાહિયે તો સચ્ચે દિલ ઔર પૂરી તવજ્જહ સે અલ્લાહ સે માંગે.

અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, **'અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ ઈસ તરહ કિયા કરો કિ તુમ ઉસકે કુબૂલ હોને કા યકીન રખતે હો ઔર યાદ રખો કિ અલ્લાહ તઆલા ગાફિલ દિલ વાલે કી દુઆ કુબૂલ નહીં કરતા.'** (તિરમિઝી – ૩૪૭૯)

અય મેરી બહન ! દુઆ માંગતે વક્ત ગુનાહ ઔર કતઅ – રહમી (રિશ્તા તોડને) કી દુઆ સે હમેશા બચતી રહના. અગર દુઆ કી કુબૂલિયત કે આષાર નઝર ન આ રહે હોં તો ભી માયૂસ હોને કી કોઈ જરૂરત નહીં અલ્લાહ સુબ્હાનહૂ વ તઆલા ઉસી દુઆ કો આપકે લિયે આખિરતમેં (અતા કરને કે લિયે) ઝખીરા કર દેગા યા ફિર ઈસી દુનિયા મેં આપકે ગુનાહોં કે કફ્ફારે યા કિસી આનેવાલી મુસીબત કે ટાલ દેને કા સબબ બના દેગા.

૩૫. અલ્લાહ કી કુરબત હાસિલ કરના :

અય મેરી બહન ! ફરાઈઝ, નવાફિલ ઔર ઝિક્રે ઈલાહી ઔર નેકી કી દાવત દે કર અલ્લાહ કી કુરબત (નિકટતા) હાસિલ કરને કી જદ્દોજહદ મેં લગી રહો. ઈન્શાઅલ્લાહ ! એસા કરને સે આપ અલ્લાહ કે યહાં અજરે અઝીમ, ષવાબે કષીર (બહુત ઝ્યાદા ષવાબ) ઔર આલા દરજાત સે નવાઝી જાએંગી. અલ્લાહ કરીમ આપકો અપની ઐસી નેક બન્દિયોં કી સફ (લાઈન) મેં શામિલ કરેગા જિનકો ન ઈસ દુનિયા મેં કિસી કા ખૌફ હોગા ઔર ન આખિરત મેં કોઈ પરેશાની હોગી. અલ્લાહ જિસકી ચાહે ઉસકી દુઆએં કુબૂલ કરતા હૈ, ઉસકી પરેશાનિયોં ઔર ગમોં કો દૂર કરતા હૈ ઔર ઉનકે દિલ ઈત્મીનાન વ સુકૂન ઔર રાહત સે ભર દેતા હૈ.

પ્યારે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને ઈરશાદ ફરમાયા, **'અલ્લાહ ખાલિકે કાયનાત કા ફરમાન હૈ કિ જિસને મેરે કિસી વલી સે દુશ્મની કી ઉસે મેરી તરફ સે એલાને જંગ હૈ ઔર મેરા બન્દા જિન-જિન ઈબાદતોં સે મેરા કુરબત હાસિલ કરતા હૈ ઔર કોઈ ઈબાદત મુઝકો ઉસસે જ્યાદા પસંદ નહીં હૈ જો મૈંને ઉસ પર ફર્ઝ કી હૈ (યાની ફરાઈઝ મુઝકો બહુત પસંદ હૈ જૈસે નમાઝ, રોઝા, હજ્જ, ઝકાત) ઔર મેરા બન્દા ફર્ઝ અદા કરનેકે બાદ નિફ્લ ઈબાદતેં કરકે મુઝસે ઇતના નઝદીક હો જાતા હૈ કિ મૈં ઉસસે મુહબ્બત કરને લગ જાતા હું. ફિર જબ મૈં ઉસસે મુહબ્બત કરને લગ જાતા હૂં તો મૈં ઉસકા કાન બન જાતા હૂં જિસસે વો સુનતા હૈ, ઉસકી આંખ બન જાતા હૂં જિસસે વો દેખતા હૈ, ઉસકા હાથ બન જાતા હૂં જિસસે વો પકડતા હૈ, ઉસકા પાંવ બન જાતા હૂં જિસસે વો ચલતા હૈ ઔર અગર વો મુઝસે માંગતા હૈ તો મૈં ઉસે દેતા હૂં, અગર વો કિસી દુશ્મન યા શૈતાન સે મેરી પનાહ કા તાલિબ હોતા હૈ તો ઉસે મહફૂઝ રખતા હૂં.'** (બુખારી – ૬૫૦૨)

૩૬. દીનદારોં સે તઅલ્લુકાત બઢાએ :

અય મેરી બહન ! જબ આપ એસી ઔરત કો દેખેં જો દીન કી પાબંદ ઔર રબ કા હુક્મ માનને વાલી હૈ તો આપકો ઉસસે તઅલ્લુકાત બઢાને ચાહિયે. ઉસસે મુહબ્બત કા ઈઝહાર કરકે ઉસે અપની દોસ્ત બનાલેં ક્યોંકિ અલ્લાહ કે લિયે મુહબ્બત કરને કે બહુત ફાયદે હૈં ઔર ઉસકે અલાવા અલ્લાહ કા તકર્રુબ ભી હાંસિલ હોતા હૈ.

અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, **'અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હૈ મેરી તાઝીમ કે લિયે જો આપસ મેં મુહબ્બત કરતે હૈં ઉનકે લિયે નૂર કે મિમ્બર હોંગે અમ્બિયા ઔર શુહદા ઉન પર રશ્ક કરેંગે.'** (તિરમિઝી – ૨૩૯૦)

૩૭. અપને વક્ત કી કદ્ર કરેં :

અય મેરી બહન ! આગર આપ અપને વક્ત કી સહીહ તરીકે સે તક્સીમ ન કરેંગી તો વક્ત હાથ સે નિકલ જાયેગા. આપ તાલિબા

(છાત્રા, સ્ટુડન્ટ) હૈં યા ઘરેલૂ ઔરત, કુછ ભી હો, આપકો અપને કિંમતી વક્ત કા એહતિમામ કરના હી હોગા.

કુરઆન પઢના હૈ, હદીષ કી માલૂમાત લેની હૈં, અપને સ્કૂલ યા મદરસા કે દુરુસ (ચેપ્ટર્સ) યાદ કરને હૈં, ઘર કે કામ-કાજ, અઝીઝ વ અકારિબ, વાલેદૈન, ખાવિંદ કી ખિદમત ઔર રાત વ દિન કે અઝકાર કે લિયે ભી વક્ત નિકાલના હૈ. અગર વક્ત કો સહીહ ઇસ્તેમાલ ન કિયા તો ફિર વક્ત કે બરબાદ હોને મેં તો કોઈ શક નહીં લેકિન ઈસસે આપકો હસરત વ નદામત (શર્મિન્દગી) કે સિવાય કુછ હાસિલ ન હોગા.

૩૮. રિઝક ઔર ઉમ્ર મેં બરકત કા સબબ (કારણ) :

અપને રિશ્તેદારોં કે યહાં આને-જાને મેં બરકત હૈ. ઉનકી ઝિયારત કરના ઉમ્ર મેં ઝયાદતી કા ઔર રિઝક મેં બરકત કા સબબ હોતા હૈ. આપકો ચાહિયે કિ અપને અકરબા (નજદીકી તઅલ્લુકાતવાલે) ઔર રિશ્તેદારોં કી ઝિયારત કો ફાયદેમંદ બનાએં, ઉન્હેં ભલાઈ કી બાતોં કી તલ્કીન કરેં, નાપસંદીદા ઔર અખ્લાકે રજીલા (ઘટિયા ચરિત્ર) વાલી બાતોં સે ખુદ ભી ગુરેઝ કરેં ઔર અકરબા કો ભી બચને કી તલ્કીન કરેં. હાલ વ અહવાલ પૂછને કી મજલિસ મેં હી ઉન્હેં ઇન ફિત્ને મેં ડાલને વાલી ચીઝોં કે અંજામ સે ડરા દેં. આપકા અપને અજીઝ વ અકારિબ કી ઝિયારત કરના ખૈર વ બરકાત કે નુઝૂલ વ હુસૂલ કા સબબ બન જાતા હૈ.

અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, **'જિસે પસંદ હૈ કિ ઉસકા રિઝક બઢે ઔર ઉસકી ઉમ્ર લમ્બી હો, વો સિલાહ રહમી કિયા કરે.'**

(બુખારી - ૫૯૮૫)

૩૯. ગુનાહ પર ફખ્ર ન કરેં :

અય મેરી બહન ! આપકો અલ્લાહ કે અહકામ કી ઝયાદગી, ઉનકી મુખાલિફત (વિરોધ) કરને ઔર ઉનમેં સુસ્તી કરને કા આદી ઔર મગરૂર ન બના દે. કોઈ વક્ત આયેગા કિ અપની જાન પર ઝુલ્મ કરને વાલા ઈન્સાન ગુસ્સે સે અપને હાથ કાટ કર ખાયેગા ઔર

મોમિન અપની નજાત પર ખુશી કે ઈઝહાર સે અપના હાથ લહરા રહા હોગા. કુરઆન કરીમ મેં સુબ્હાનહૂ વ તઆલા ફરમાતા હૈ,

‘જિસે ઉસકા નામા-એ-અમાલ ઉસકે દાયેં હાથ મેં દિયા જાયેગા તો વો કહેગા કિ યે લો મેરા નામા-એ-આમાલ પઢો ! મુઝે તો પક્કા યકીન થા કિ મુઝે અપના હિસાબ મિલના હૈ. લેકિન જિસને અપને આપ પર ઝુલ્મ કિયા હોગા, વો ઉસ વક્ત કી સખ્તી ઔર હૌલનાકિયોં કો દેખકર કુછ ન કર સકેગા, સિવાય ઈસકે કિ વો કહેગા કિ કાશ ! મૈં અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ (સ.અ.વ.) કી બાત કો માન લેતા ઔર મુઝે એસા અંજામ દેખના નસીબ ન હોતા.’

(સૂરઃ હાક્કહ – ૧૯–૨૦)

૪૦. અપને દિલ મેં રહમ ઔર નર્મી પૈદા કરે :

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રઝી.) સે રિવાયત હૈ કિ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, **‘એક શખ્સ રાસ્તે મેં ચલ રહા થા કિ ઉસે બહુત તેઝ પ્યાસ લગી ઉસે એક કુંઆ મિલા ઔર ઉસને ઉસમેં ઉતરકર પાની પિયા. જબ બાહર નિકલા તો ઉસને વહાં એક કુત્તા દેખા જો હાંપ રહા થા ઔર પ્યાસ કી વજહ સે તરી કો ચાટ રહા થા ઉસ શખ્સ ને કહા કિ યે કુત્તા ભી ઉતના હી ઝયાદા પ્યાસા માલૂમ હો રહા હૈ જિતના મૈં થા. ચુનાંચે વો ફિર કુંએ મેં ઉતરા ઔર અપને જૂતે મેં પાની ભરા ઔર મુંહ સે પકડકર ઉપર લાયા ઔર કુત્તે કો પાની પિલા દિયા. અલ્લાહ તઆલા ને ઉસકે ઈસ અમલ કો પસંદ ફરમાયા ઔર ઉસકી મગ્ફિરત કર દી.’** સહાબા–એ–કિરામ (રઝી.) ને અર્ઝ કિયા, **‘યા રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ક્યા હમેં જાનવરોં કે સાથ નેકી કરને મેં ભી ષવાબ મિલતા હૈ.’** આપને ફરમાયા, **‘તુમ્હેં હર તાજા કલેજે વાલે પર નેકી કરને મેં ષવાબ મિલતા હૈ.’** (બુખારી – ૬૦૦૯)

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રઝી.) બયાન કરતે હૈં કિ અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, **‘એક ઔરત કો એક બિલ્લી કી વજહ સે અઝાબ હુઆ, જિસે ઉસને ઈતની દેર બાંધે રખા કિ વો ભૂખ કી વજહ સે**

મર ગઈ. ઔર (વહ) ઔરત ઈસી વજહ સે જહન્નમ મેં દાખિલ હુઈ.' (સહીહ બુખારી, સહીહ મુસ્લિમ)

અય મેરી બહન ! હર એક છોટે ઔર બડે પર રહમ કિયા કરો, યહાં તક કિ જાનવરોં કે સાથ ભી. જૈસા કિ પ્યારે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા,

'જો રહમ નહીં કરતા ઉસ પર રહમ નહીં કિયા જાતા.'

૪૧. ગૈર ઈસ્લામી એલાનાત સે મુતાષ્ષિર (પ્રભાવિત) ન હોં :

અય મેરી બહન ! હર જો નયે સે નયે એલાનાત ઔર ઈશ્તિહારાત (જાહેરાત) જો હર તરફસે ઔરતોં કો નઈ તહઝીબ ઔર રોશન ખયાલી (આધુનિકતા) કા નામ દેકર ફિત્ને મેં ડાલને કી કોશિશ કર રહે હૈં, ઉનસે હરગિઝ મુતાષ્ષિર ન હોના. એક મુસ્લિમ વ શરીફ ઔરત કો ઉસકી પાકીઝગી, પર્દા ઔર હયા કી હદોં સે નિકલને કે લિયે મુખ્તલિફ વસાઈલ (વિભિન્ન સાધન) ઈસ્તેમાલ કિયે જા રહે હૈં જિનસે ખુદ બચના ઔર દૂસરી બહનોં કો બચાના આપકા કામ હૈ. એસા ન હો કિ કહીં ગૈરોં કી તો ક્યા અપનોં કી હી બાતોં મેં આકર આપ રોશન ખયાલી કે જાલ મેં ફંસ જાયેં, વરના ઈઝ્ઝત મહફૂઝ (સુરક્ષિત) રહને કા ભી યકીન નહીં ઔર ગુનાહ સે બચને કી ભી ઉમ્મીદ નહીં.

૪૨. અપને દીન કો મઝબૂતી સે થામે રહો :

અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત કા ફરમાન હૈ, **'તુમ હી ગાલિબ રહોગે, અગર તુમ ઈમાનદાર હો.'** (સૂરઃ આલે ઈમરાન – ૧૩૯)

અગર આપ અપને દીન પર મઝબૂતી સે અમલ કરતી રહેંગી, સુસ્તી ઔર કમઝોરી ન દિખાયેંગી તો અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝ્ઝત ભી આપકો કામયાબી સે હમકિનાર કરેગા. આપ દીને ઈસ્લામ કે અહકામ કો ફૈલાને મેં શર્મ ન કરેં, જહાં ઉસકી તૌહીન યા ઉસકા મઝાક ઉડાયા જા રહા હો વહાં ભી ઉસકે દિફાઅ (સુરક્ષા કરને)મેં પીછે ન હટેં ઔર અપને અકીદે કો થામે હુએ અપને દીન પર ડટી રહેં.

૪૩. ઈસ્લામી પહચાન કો અપની ગિઝા બના લેં :

દીને કૈસેટ, ઈસ્લામી તકરીરેં ઈજ્તિમાઈ દીની દર્સ ઔર મુફીદ ઈસ્લામી મહફિલોં કો આપ અપની ગિઝા (ખુરાક) બના લે ઔર મુફીદ દીની રિસાલે ઔર અખબારાત કા મુતલેઆ કરતી રહા કરેં જિનસે આપકે ઈલ્મ મેં ઈઝાફા હોતા હો.

૪૪. અચ્છે અખ્લાક કો અપની આદત બના લેં :

અય મેરી બહન ! ઘર મેં, સ્કૂલ વ કોલેજ મેં, હર મહફિલ મેં, અજીઝ વ અકારિબ, દોસ્તોં ઔર પડૌસિયોં મેં નફા દેને વાલે ઈલ્મ, ભલાઈ, અખ્લાકે હસના (ઉત્તમ ચરિત્ર) ઔર આદાતે જમીલા (અચ્છે સ્વભાવ) કો આમ કરને કી કોશિશ કરેં.

૪૫. ઘર કે કામ કાજ મેં શર્મ મહસૂસ ન કરેં :

અય મેરી પ્યારી બહન ! આપ હમેશા યે કોશિશ કરેં કિ ઘર કે કામ કાજ મેં અપને ઘર વાલોં કા હાથ બટાયેં. ઈસમેં ખૈર ભી હૈ ઔર ઉનકી ખિદમત ભી, જિસકે સિલા (બદલે) મેં આપકો નેક દુઆએં મિલેંગી ઔર ઉસમેં એક એસી ટ્રેનિંગ ભી હૈ જો ઈન્શાઅલ્લાહ આપકી આને વાલી ઝિંદગી કો કામયાબ બના દેગી. ફારિગ (ફાલતૂ) બૈઠને, સુસ્તી કરને યા સ્કૂલ-મદરસે કે હોમવર્ક કે નામ સે હર વક્ત ઘર કે કામ કાજ સે જી છુપાના ઔર દામન બચાના કોઈ અચ્છી આદત નહીં હૈ. યે બુરી આદત આપકો કામચોર, આલસી ઔર સુસ્ત બના દેગી. ઈસ બુરી આદત કી વજહ સે ઘર મેં આપકી કદ્ર કમ હોગી ઔર માં-બાપ કે પ્યાર વ ઉનકી દુઆઓં સે મહરુમ હોના પડેગા.

૪૬. હર વક્ત હસમુખ ઔર મુસ્કુરાતે રહેં :

અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) કા ફરમાન હૈ, **‘અપને ભાઈ કે સામને મુસ્કુરાના ભી આપકે લિયે સદકા હૈ.’** (તિરમિઝી)

અય મેરી બહન ! હસમુખ રહને ઔર મુસ્કુરાતે ચેહરેમેં આપકા કુછ બિગડેગા ઔર ન હી કુછ ખર્ચ કરના પડેગા બલ્કિ ઉસી વક્ત મેં આપ અપની બહનોં ઔર મજલિસ મેં બૈઠી દોસ્તોં કો અપની તરફ મુતવજ્જહ ભી કર સકેંગી ઔર બાત ભી બાઅષર (પ્રભાવશાલી) ભી રહેગી, ઈસમેં ઈઝ્ઝત ભી હૈ ઔર અજ્રે ષવાબ ભી.

૪૭. ન ગુસ્સા કરેં, ન ગુસ્સા દિલાએ :

હઝરત અબૂ હુરૈરહ (રઝી.) બયાન કરતે હૈં કિ એક આદમી અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) કી ખિદમત મેં હાઝિર હુવા ઔર કહા કિ મુઝે નસીહત કીજિયે. આપ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા, **'ગુસ્સા નહીં કિયા કર !'** ઈસ સવાલ કો ઉસ આદમી ને કઈ દફા દોહરાયા તો ફિર ભી આપ (સ.અ.વ.)ને યહી નસીહત ફરમાઈ, **'ગુસ્સા નહીં કિયા કર !'** (બુખારી – ૬૧૧૬)

અય મેરી પ્યારી બહન ! આપકો યે માલૂમ હોના ચાહિયે કિ યે ગુસ્સા શૈતાન કી તરફ સે હોતા હૈ. અલ્લાહ કે રસૂલ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, **'ગુસ્સા શૈતાન કી તરફ સે હૈ ઔર શૈતાન આગ સે પૈદા કિયા ગયા હૈ ઔર આગ પાની સે બુઝાઈ જાતી હૈ, લિહાઝા જબ કિસી કો ગુસ્સા આએં તો વુઝુ કર લિયા કરે.'** (અહમદ)

તો અય મેરી બહન ! દૂસરોં કી ગલતિયોં ઔર ગુસ્તાખિયોં કો માફ કરને કી આદત બના લે તો આપકા કિરદાર બુર્દબારી (સંજીદગી) સે ભરપૂર હો જાએગા.

૪૮. કુફ્ફાર કી આદત ન અપનાયેં :

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા, **'જો કિસી કી મુશાબિહત (અનુકરણ) કરતા હૈ વો ઉન્હીં મેં સે હોતા હૈ.'**(અબૂદાવુદ – ૪૦૩૧)

અય મેરી બહન ! કુફ્ફાર કી તકલીદ કરને સે હર વક્ત બચના ચાહિયે. ઉનકી આદતોં ખુસૂસન ખાને–પીને લિબાસ વગૈરહ કે તરીકે આપનાને સે બચના.

૪૯. નમાઝ મેં તાખીર (દેરી) ન કરેં :

બહુત સી ઔરતેં એસી હૈં જો નમાઝ કે બારે મેં સુસ્તી કરતી હુએ ઈસે લેટ કર દેતી હૈં. ઘર કે કામ કાજ યા ફિઝૂલ બાતોં મેં મશ્ગૂલિયત કી વજહ સે, ખુસૂસન શાદિયોં, વલીમોં કી મહફિલોં મેં બહુત હી ગફલત કર દેતી હૈ. નઉઝુબિલ્લાહ મિન ઝાલિક ! મૈં અલ્લાહ સે પનાહ માંગતા હૂં કિ આપ ઉન જૈસી હો જાયેં. કુરઆન કરીમ મેં અલ્લાહ સુબ્હાનહૂ વ તઆલા ઈરશાદ ફરમાતા હૈ,

‘તબાહી હૈ ઉન નમાઝિયોં કે લિયે જો અપની નમાઝોં મેં સુસ્તી કર જાતે હૈ.’ (સૂરઃ અબસ – ૪–૫)

યાની નમાઝોં મેં તાખીર (દેરી) કર જાતે હૈં યહાં તક કિ નમાઝ કા વક્ત ભી નિકલ જાતા હૈ. ઈસલિયે અય મેરી પ્યારી બહન ! નમાઝ જૈસી અહમ તરીન ઈબાદત મેં સુસ્તી બરતને કી અગર આપકો આદત હો તો ઈસે ફૌરન છોડ દો.

૫૦. નફ્સ કા તઝકિયા હોના લાઝમી હૈ :

નફ્સ કે તઝકિયા (વ્યક્તિત્વ કે શુદ્ધિકરણ) કે લિયે સબસે બેહતરીન ઝરિયા રોઝા હૈ જિસકી અહમિયત ભી બહુત હૈ ઔર ઉસકા અજ ભી બહુત ઝયાદા હૈ. ઈન્સાન કે નફ્સ કે તઝકિયે ઔર ઈસ્લાહ કે લિયે ઈસકા બહુત બડા કિરદાર હૈ.

અય મેરી પ્યારી બહન ! યે આપકે લિયે બહુત હી બેહતરીન હોગા કિ આપ નફલી રોઝોં કો જૈસે શવ્વાલ કે છહ ઔર અય્યામે–બીજ કે રોઝો

(હર મહીને કી ૧૩ – ૧૪ વ ૧૫ તારીખ) કે તીન રોઝોં કો અપની આદત મેં શામિલ કર લેં.

પ્યારી બહન ! યે તમામ નસીહતેં, એક મુસ્લિમ હોને કે નાતે આપકી ખૈરખ્વાહી કી નિયત સે શાએઅ (પ્રકાશિત) કી ગઈ હૈં. આપસે ગુઝારિશ કી જાતી હૈ કિ એક મુસ્લિમા હોને કે નાતે આપ ઈન પર સંજીદગી સે ગૌર કરેં ઔર અપની દિગર મુસ્લિમ બહનોં તક ઈસ કિતાબ કો પહુંચાએ ઔર ઉન્હેં પઢને કી સલાહ દેં. ઈસકે સાથ હી આપ અપની ગૈર-મુસ્લિમ સહેલિયોં કો ભી ઈસ્લાહ કી ઈન અચ્છી-અચ્છી બાતોં કી જાનકારી દે. ઐસા કરના આખિરત મેં આપકે લિયે બહુત ફાયદેમંદ હોગા, ઈન્શાઅલ્લાહ.

અલ્લાહ સુબ્હાનહૂ તઆલા સે દુઆ હૈ કિ વો તમામ મુસલમાનોં કો ઈન નસીહતોં પર અમલ કરને કી તૌફીક ઈનાયત ફરમાએ ઔર શૈતાન કે શર (બુરાઈયોં) સે બચાકર હમ સબકે લિયે શરીઅતે–મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) પર ચલના આસાન કર દે, આમીન ! તકબ્બલ યા રબ્બલ આલમીન !!

ઈસ કિતાબ કો પઢને વાલો સે ગુઝારીશ હૈ કે ઈસમેં કુરઆન ઔર હદીષ કી રોશની મે કિસી ભી તરહ કી ગલતી આપકો માલુમ હો તો જરૂર હમારી રહનુમાઈ ફરમાએેં. ઈન્શાઅલ્લાહ, જરૂર હમ અપની અગલી એડીશન મેં ઉસકો સુધારને કી કોશીષ કરેંગે. અલ્લાહ હમારી જાની–અનજાની ગલતીયોં કો માફ કરે ઔર હમારી કોશીષો કો કબૂલ ફરમાએ. **આમીન.**

અય અલ્લાહ ઈસ કિતાબ કો તૈયાર કરને મે જીન લોગો ને અપના મુફીદ ઈલ્મ, હલાલ માલ, કિંમતી વક્ત, નેક મશ્વરે ઔર જીસ કિસી ભી તરહસે મદદ કી હૈ ઉનકો દોનો જહાનકી ભલાઈયાં અતા ફરમા ઔર ઈસકા બહેતર બદલા અતા ફરમા. **આમીન.**

અય અલ્લાહ હમ સબ કો ઈન નેક નસીહતોં પર અમલ કરને કી તોફીક અતા ફરમા ઔર હમારે લીયે ઈસ પર અમલ કરના આસાન કર દે. આમીન.

અય મુસ્લિમ બહન

કુરઆન વ સુન્નત કી રોશની મેં
50 નસીહતેં

મૂળ લેખક :
શેખ અબ્દુલ અઝીઝ બિન અબ્દુલ્લાહ અલ મકબલ
ગુજરાતી લિપીયાંતર : અબુ તલ્હા
એડીશન : પ્રથમ – ડીસેમ્બર – ૨૦૧૩
તાઅ્દાદ : ૧૦૦૦
પ્રકાશક : અનમોલ પ્રકાશન – નડીઆદ.
www. anmolprakashan.net

મૂદ્રક : મૂન ગ્રાફિક્સ
૨૮, કબીર કોમ્પલેક્ષ, ગંજ બજાર કે પાસ,
નડીઆદ-૩૮૭ ००१. ગુજરાત
મો. ૯૮૯૮૦ ૮૮૨૬૬
e-mail : moongraphics_india@yahoo.co.in

અનમોલ પ્રકાશન - કિતાબો કી ફેહરીસ્ત

૧. કુરઆન સંદેશ
૨. ખુત્બાતે તૌહીદ
૩. દિન ઔર રાતમેં નબી સ.અ.વ.કી એક હજાર સે ઝ્યાદા સુન્નતેં
૪. મેં તૌબા કરના ચાહતા હું લેકીન....
૫. અનમોલ મોતી (નબી સ.અ.વ. કે અખ્લાક - ૧૦૦ હદીષ)
૬. નમાઝ પઢનેવાલો કે લીયે ૩૦ ખુશ ખબરીયાં
૭. ઝબાન કી હિફાઝત
૮. વાલેદૈન સે હુસ્ને સુલુક
૯. રેહબરે હજ્જ
૧૦. નમાઝે નબવી (સ.અ.વ.)
૧૧. મખ્સુસ દુઆએં
૧૨. દુઆએં સુબ્હ ઔર શામકી
૧૩. એહલે સુન્નત
૧૪. ફઝાઈલે કુરઆન મજીદ
૧૫. ૭૮૬ કી હકીકત
૧૬. યા અલ્લાહ મદદ
૧૭. તલાકનો ઈસ્લામી ફતવો
૧૮. ઈસ્લામી આદાબ
૧૯. નેક ઔરત
૨૦. આદાબે ઝિંદગી
૨૧. દુઆ
૨૨. તોહફા-એ-રમઝાન
૨૩. દઅવતે હક કે તકાઝે ઔર એક દાઈ કી ખુશુશીયાત
૨૪. ઔરત ઔર શોપીંગ
૨૫. અય મુસ્લિમ બહન